



Spolufinancováno  
Evropskou unií



Ministerstvo životního prostředí

**Plán iniciační péče realizované v rámci projektu**  
**LIFE in Salt Marshes**  
**na evropsky významné lokalitě**  
**Trávní dvůr**



listopad 2024



**Tento dokument byl vytvořen jako dodatek k plánu péče  
pro PP Trávní dvůr z roku 2019  
a Souhrnu doporučených opatření pro EVL Trávní dvůr z roku 2015.**

**Jeho cílem je vyhodnotit aktuální ekologický stav této lokality, stav předmětů ochrany  
a představit plán péče a dalších činností realizovaných na lokalitě v rámci projektu  
LIFE in Salt Marshes v období let 2024–2029.**

**Detailní informace o výchozím ekologickém stavu lokalit představujeme také v souhrnné  
výzkumné zprávě k projektu „Analýza ekologického stavu lokalit sítě NATURA 2000  
zařazených do projektu LIFE in Salt Marshes“, dostupné na webových stránkách projektu  
v sekci Výstupy (<https://life.envirop.cz/vystupy>).**

**Dokument byl zpracován autorským kolektivem projektu v roce 2024.**

<https://life.envirop.cz/>



# Obsah

<b>1. Základní identifikační a popisné údaje.....</b>	<b>4</b>
1.1 Základní údaje.....	4
1.2 Způsob zajištění ochrany.....	4
1.3 Územně správní příslušnost.....	4
1.4 Stručná charakteristika území.....	4
<b>2. Stav EVL a předmětů ochrany.....</b>	<b>8</b>
2.1 Předměty ochrany a jejich cílový stav.....	8
2.2 Nároky předmětů ochrany.....	9
2.3 Řešení konfliktů při zajišťování požadavků různých předmětů ochrany EVL.....	11
2.4 Konflikt s jinými ochrannými režimy dle ZOPK.....	11
2.5 Využívání EVL a zhodnocení jeho důsledků pro předměty ochrany.....	11
2.6 Související platné dokumenty ve vztahu k předmětům ochrany dle speciálních zákonů.....	12
<b>3. Péče o EVL a další prováděné činnosti.....</b>	<b>13</b>
3.1 Popis optimálního způsobu péče o předměty ochrany a cílové druhy projektu.....	13
3.2 Navrhovaná opatření.....	14
3.3 Plán monitoringu.....	18
<b>4. Závěrečné údaje.....</b>	<b>19</b>
4.1 Použité podklady.....	19
4.2 Seznam zkratk.....	19
<b>5. Přílohy.....</b>	<b>19</b>

# 1. Základní identifikační a popisné údaje

## 1.1 Základní údaje

Název: Trávní dvůr  
Kód lokality: CZ0623046  
Kód lokality v ÚSOP: 3169  
Rozloha (ha): 325,8144  
Biogeografická oblast: panonská  
Zařazení EVL na evropský seznam: 2008/26/ES  
Nařízení vlády o stanovení národního seznamu EVL: nařízení vlády č. 318/2013 Sb., příloha 869

## 1.2 Způsob zajištění ochrany

Zvláště chráněná území (ZCHÚ): PP Trávní dvůr  
Kód lokality v ÚSOP: 6002  
Celková rozloha ZCHÚ: 322,7081 ha  
Relativní rozloha ZCHÚ: 99,0 %  
Celková rozloha OP ZCHÚ: 0,0526 ha  
Relativní rozloha OP ZCHÚ: 0,0 %

## 1.3 Územně správní příslušnost

Jihomoravský kraj  
Dotčené obce: Hrabětice, Hrušovany nad Jevišovkou, Jevišovka  
Dotčená katastrální území: Hrabětice, Hrušovany nad Jevišovkou, Jevišovka

## 1.4 Stručná charakteristika území

### *Obecná charakteristika*

Trávní dvůr je rozsáhlé území, které je součástí nížinné nivy řeky Dyje. Leží v nadmořské výšce 175 až 183 m a rozprostírá se v délce asi 6 km mezi Hevlínem a Jevišovkou při státní hranici s Rakouskem. Území je tvořeno lužními lesy s pozůstatky slepých ramen a periodických tůní, mokřady a pohřbenými vátými písky v okraji nivy, zbytky původních nivních luk, zasolených biotopů a melioračními kanály a poli. Pole na místě nivních luk zabírají převážnou část odlesněné nivy, středem nivy je vedena regulace Dyje s ohrázkováním. Z geomorfologického hlediska lokalita patří do Dyjsko-svrateckého úvalu. Geologickým podkladem jsou mladé aluviální sedimenty (hlinité a písčité), které místy jen mělce (zejména na západním okraji území) překrývají písky a jíly třetihorního stáří. Půdy jsou převážně

fluvizemě (modální, glejová) ojediněle doplněné gleji a stagnogleji. Pedologie: Půdy jsou převážně fluvizemě (modální, glejová) ojediněle doplněné gleji a stagnogleji. Lokalita leží v teplé klimatické oblasti s velmi dlouhým, velmi suchým a velmi teplým létem. Z hlediska fyto geografického náleží území do fyto geografické oblasti termofytika, podokresu Dyjsko-svratecký úval (18a).

### **Botanická charakteristika**

Dominantu vegetace v současné době tvoří les, který lze snad klasifikovat jako tvrdé a měkké luhy nížinných řek v různém stupni degradace. Vzhledem k tomu, že staré snímky a mapy však ukazují, že až do poloviny 20. století zde chyběly zapojené lesní porosty, jedná se ve většině případů o druhotné lesy. Tomu odpovídá i podrost bez náročnějších hajních rostlin, zato s velkým zastoupením nitrofilních a invazních druhů a s přítomností zbytků původní luční vegetace na otevřenějších a méně eutrofizovaných místech. Měkké luhy nížinných řek s dominantními vrby (*Salix* spp.) provázejí břehy někdejších toků a mrtvých ramen, případně jde o staré vrbovny v bývalých ostřicových loukách. Na přechodu mezi měkkým a tvrdým luhem dominuje jilm vaz (*Ulmus laevis*). Tvrdé luhy nížinných řek jsou ve stromovém patře reprezentované dubem letním (*Quercus robur*), jasanem úzkolistým (*Fraxinus angustifolia*), méně habrem obecným (*Carpinus betulus*) a javorem babykou (*Acer campestre*). Tyto lesy jsou relativně v nejhorsším stavu, neboť se jich a jejich stanovišť nejvíce dotýká hospodářské využívání: kácení, vysazování, plantážní pěstování a rostlinné invaze. Některé plantážní úseky tvoří staré výsadby akátu (*Robinia pseudoacacia*), mladší výsadby několika nepůvodních druhů topolů (*Populus* spp.), borovice lesní (*Pinus sylvestris*), dubu červeného (*Quercus rubra*) a dalších. Výsadby dubu letního mají o něco lepší perspektivu. Invazní druhy rostlin jsou v lesích zastoupeny javorem jasanolistým (*Acer negundo*), který je místy velmi hojný, v podrostu pak zlatobýlem obrovským (*Solidago gigantea*), méně astříčkami (*Symphotrichum novi-belgii* agg.).

Na podmáčených místech se lokálně vyskytují mokřadní vrbové olšiny a mokřadní vrbiny, které jsou poměrně cenné. V jejich podrostu najdeme např. bohaté porosty kosatce žlutého (*Iris pseudacorus*), na otevřenějších místech pak vegetaci vysokých ostřic s dominantní ostřicí pobřežní (*Carex riparia*). Vysychající mrtvá ramena hostí vegetaci s psárkou plavou (*Alopecurus aequalis*), a pryskyřníkem lýtým (*Ranunculus sceleratus*). Plošně poměrně rozšířené jsou porosty rákosin eutrofních a stojatých vod s dominantním rákosem obecným (*Phragmites australis*), do kterých na sušších okrajích proniká invazní zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*) a expanzivní třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*). V území dosud najdeme fragmenty degradovaných kontinentálních zaplavovaných luk, kde přežívají druhy, jako jsou např. ostřice dvouřadá (*Carex disticha*), ostřice černoklasá (*C. melanostachya*), srpice barvířská (*Serratula tinctoria*), oman britský (*Inula britannica*), česnek hranatý (*Allium angulosum*), svízel severní (*Galium boreale*), šišák hrálovitý (*Scutellaria hastifolia*) nebo violka vyvýšená (*Viola elatior*). Na jednom místě se dochoval rovněž fragment slatinné louky s prstnatcem plet'ovým (*Dactylorhiza incarnata*).

Druhy zasolených biotopů se v území v současné době vyskytují zejména na občas oraném rozhraní rákosin a orné půdy a také na periodicky zamokřených polích. Vedle nejhojnějšího blešníku úplavičného (*Pulicaria dysenterica*) jsou to ještě např. karbínek statný (*Lycopus exaltatus*), ostřice žitná (*Carex secalina*), skřípínek Tabernaemontanův (*Schoenoplectus tabernaemontani*) nebo rozrazil pobřežní (*Veronica catenata*). Lokálně v polních mokřinách najdeme i myši ocásek nejmenší (*Myosurus minimus*) a šater zední (*Gypsophila muralis*).

### Halofyty a subhalofyty zaznamenané na lokalitě před zahájením projektových prací

český název	latinský název	ČS	§	výskyt na lokalitě
blešník úplavičný	<i>Pulicaria dysenterica</i>	EN		hojně
karbinec statný	<i>Lycopus exaltatus</i>	EN		roztroušeně
ostřice Otrubova	<i>Carex otrubae</i>	LC		hojně
ostřice žitná	<i>Carex secalina</i>	EN	SO	vzácně
proskurník lékařský	<i>Althaea officinalis</i>	EN		roztroušeně
rozrazil bažinný	<i>Veronica anagalloides</i>	EN		roztroušeně
rozrazil pobřežní	<i>Veronica catenata</i>	VU		roztroušeně
skřípínek Tabernaemontanův	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	VU		roztroušeně
štětka laločnatá	<i>Dipsacus laciniatus</i>	NT		roztroušeně
štovík úzkolistý	<i>Rumex stenophyllus</i>	EN		vzácně
zeměžluč spanilá	<i>Centaurium pulchellum</i>	VU		roztroušeně

### Ostatní význačné a vzácné druhy rostlin zaznamenané na lokalitě

český název	latinský název	ČS	§	výskyt na lokalitě
myší ocásek nejmenší	<i>Myosurus minimus</i>	NT		vzácně
prstnatec pleťový	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	EN	SO	vzácně

### Zoologická charakteristika

Z entomologického pohledu skýtá rozsáhlá Evropsky významná lokalita Trávní dvůr velké spektrum různých stanovišť, a to díky své velikosti kombinaci lužních lesů, polí a extenzivně obhospodařovaných až opuštěných trávníků. Je zde proto mnoho biotopů vhodný pro výskyt celé řady ohrožených druhů bezobratlých. Letos zde byli nalezeni ohrožený zlatohlávek skvrnitý (*Oxythyrea funesta*) a batolec červený (*Apatura ilia*), silně ohrožený zlatohlávek huňatý (*Tropinota hirta*), ohniváček černočárny (*Lycaena dispar*) a kriticky ohrožená kudlanka nábožná (*Mantis religiosa*). Jedním z důvodů vyhlášení EVL je přítomnost evropsky významného druhu lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus*), který zde tvoří populace čítající tisíce jedinců. Individuálním sběrem zde byl potvrzen výskyt ohrožených střevlíků *Carabus ulrichii* a *C. scheidleri*.

Dalším významným druhem je piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*), který se nachází v zazemněných ramenech řeky Dyje. Tyto druhy jsou závislé na pravidelných záplavách, které udržují dostatečnou vlhkost stanovišť pro jejich rozmnožování. Lokalita je domovem kuňky ohnivé (*Bombina bombina*), která obývá tůně a mělké vodní plochy v lužních lesích a mokřadech. Populace kuňky je zde stabilní, ale citlivá na změny vodního režimu.

Z obojživelníků se na lokalitě dále běžně vyskytují druhy ropucha obecná (*Bufo bufo*), rosnička zelená (*Hyla arborea*) a příležitostně byli jednotlivě zaznamenány jedinci ropuchy zelená (*Bufo viridis*). Dále byla zaznamenána blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan zelený (*Pelophylax esculentus*) a větší množství snůšek skokana štíhlého (*Rana dalmatina*). Jednotlivě byl zaznamenán také skokan ostronosý (*Rana arvalis*).

V lokalitě se vyskytují také další významné druhy, především z řad ptáků, včetně orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) a volavky popelavé (*Ardea cinerea*). Rozsáhlé a pestré území lokality nabízí mnoho možností také pro hnízdění ptáků. Zajímavé jsou především polní rozlivy v sousedství přírodní památky, kde hnízdí čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*), a vyskytují se konipasí luční (*Motacilla flava*) a kulící říční (*Charadrius dubius*). V březnu byl na lokalitě Rýžoviště pozorován protahující pár čírky modré (*Spatula querquedula*). Roztroušené dřeviny v blízkosti mokřadu dávají možnost hnízdění například volavkám popelavým (*Ardea cinerea*). Ve volavčí kolonii bylo letos zjištěno minimálně 20 hnízd. Z dalších druhů lze zmínit prokázané hnízdění motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) a krahujce obecného (*Accipiter nisus*).

### **Charakteristika jakosti vod**

Jakost vod v lokalitě Trávní dvůr je ohrožena plošnými zemědělskými zdroji znečištění i bodovými komunálními i průmyslovými zdroji. Hlavním přítokem vod do zájmové lokality je Hrabětický potok v severní části povodí lokality, který je zároveň propojený se zájmovou lokalitou sítí kanálů v různém konstrukčním stavu. Povodí Hrabětického potoka je intenzivně zemědělsky využíváno, což zapříčinilo relativně vysoké koncentrace reziduí pesticidních látek (1,6 – 2,0  $\mu$ ) a také přítomnost dusičnanů (byť v relativně nízkých koncentracích) svědčí o spojitosti se zemědělskou výrobou. Nicméně vysoký obsah amonných iontů a fosforu svědčí též o fekálním znečištění vod Hrabětického potoka.

Dalším zdrojem znečištění vod může být Anšovský potok, do kterého jsou vyústěny vody z ČOV. Voda ve sledované tůni v lokalitě Rýžoviště se vyznačovala poněkud vyšší salinitou. Vyšší zatížení vod bylo zaznamenáno v případě celkového fosforu, CHSK (a organického dusíku).

## 2. Stav EVL a předmětů ochrany

### 2.1 Předměty ochrany a jejich cílový stav

#### **Kód předmětu ochrany: 91E0 \***

Název předmětu ochrany: Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Rozloha: 20,094 ha

Relativní rozloha: 6,17 %

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: významná hodnota

Cílový stav předmětu ochrany: Cílem ochrany je zlepšení stavu předmětu ochrany v porovnání se stavem při vyhlášení EVL zejména prostřednictvím vhodného vodního režimu na lokalitě.

#### **Kód předmětu ochrany: 1188**

Název předmětu ochrany: kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: stálá populace; dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany: Cílovým stavem je zlepšení stavu předmětu ochrany v porovnání se stavem při vyhlášení EVL prostřednictvím vhodného vodního režimu na lokalitě a zachování pestré nabídky různých typů mokřadních biotopů.

#### **Kód předmětu ochrany: 1086**

Název předmětu ochrany: lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: stálá populace; dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany: Cílem ochrany je udržení příznivého stavu předmětu ochrany z doby při vyhlášení EVL ochranou listnatých stromů měkkého luhu v různých věkových stupních.

#### **Kód předmětu ochrany: 1145**

Název předmětu ochrany: piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*)

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: stálá populace; dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany: Cílem ochrany je zlepšení stavu předmětu ochrany v porovnání se stavem při vyhlášení EVL, a to prostřednictvím vhodného vodního režimu na lokalitě a zachování pestré nabídky různých typů mokřadních biotopů.



## 2.2 Nároky předmětů ochrany

**Kód předmětu ochrany: 91E0 \***

**Název předmětu ochrany: Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)**

**Popis nároků předmětu ochrany:**

Lužní lesy tohoto typu jsou zpravidla bohaté víceetážové porosty, tvořící vegetační doprovod v bezprostřední blízkosti vodních toků. V dřevinné skladbě se uplatňuje relativně široká škála druhů, snášejších dočasně zamokření či zatopení. Jsou to zejména olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), jasan ztepilý a j. úzkolistý (*Fraxinus excelsior*; *F. angustifolia*), jilm vaz a j. habrolistý (*Ulmus laevis* a *U. minor*), stromové vrby: vrba bílá a v. křehká (*Salix alba* a *S. fragilis*) nebo domácí druhy topolů: topol bílý a t. černý (*Populus alba* a *P. nigra*). V podrostu převládají vlhkomilné druhy široké ekologické amplitudy společné lesní, luční i ruderalní vegetaci, s výrazným podílem keřů. Bylinné patro má výrazný jarní aspekt. V dolních částech toků jsou vyvinuty měkké luhy nížinných řek, které jsou zastoupeny v této EVL. Jedná se o společenstva člověkem dlouhodobě ovlivňovaná, u nichž však díky jejich specifčnosti a dobré pařezové výmladnosti zastoupených dřevin nevedl dopad vlivu člověka k jejich destrukci. Hlavním nebezpečím jsou změny ve vodním režimu krajiny jako regulace toků či meliorace, doprovázené poklesem hladiny podzemní vody a omezením pravidelných záplav. Problémem je také mýcení porostů a jejich obnova geograficky nepůvodními druhy či monokulturami sice původních, ale hlediska stanoviště nevhodných dřevin, či eutrofizace splachy ze zemědělských pozemků. Biotop nížinných měkkých luhů je silně postižen invazí nepůvodních druhů rostlin.

**Kód předmětu ochrany: 1188**

**Název předmětu ochrany: kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)**

**Popis nároků předmětu ochrany:**

Kuňka obecná (*Bombina bombina*) vyžaduje specifické podmínky pro svůj život a rozmnožování, které jsou klíčové pro udržení stabilních populací tohoto druhu. Základním nárokem je přítomnost vodních biotopů, které jsou nezbytné pro rozmnožování a vývoj larev. Preferuje mělké, sluncem vyhřáté, stojaté nebo pomalu tekoucí vody s bohatou vegetací, jako jsou tůňe, mokřady, zavodněné polní cesty, příkopy nebo menší rybníky. Voda by měla být kvalitní, s dostatečným množstvím kyslíku a bez výrazného znečištění. Pro úspěšné rozmnožování jsou klíčové malé vodní plochy s nízkou predací a stabilními vodními podmínkami během celého vegetačního období. Larvy kuňky obecné potřebují dostatek času a tepla pro vývoj, proto jsou důležité stabilní a nepřliš kolísavé hladiny vody bez rizika rychlého vysychání.

Na suchozemském prostředí kuňka vyžaduje mozaikovitě krajinné prvky – střídání vlhkých ploch s vegetací, kterou využívá jako úkryt, a suchých, slunných míst pro odpočinek. Důležité jsou neobhospodařované travní porosty, louky a mokřady, které poskytují vhodné podmínky pro letní úkryty i přesun mezi jednotlivými vodními biotopy. Dalším důležitým faktorem je absence intenzivního zemědělství a těžké mechanizace v lokalitách, které mohou poškodit nebo zničit jejich přirozená stanoviště. Kuňky rovněž citlivě reagují na chemické znečištění vody, jako jsou pesticidy a hnojiva, které mohou výrazně ovlivnit kvalitu vodního prostředí. Na zimu kuňky potřebují vlhká, chráněná místa s přístupem do podzemních prostor, například nor, pod kořeny stromů, ve starých kamenných zídkách nebo v kůře

rozpadlých stromů. Zimují v mírném vlhku, často mimo vodní prostředí, a vyžadují stabilní podmínky bez výrazných teplotních výkyvů.

**Kód předmětu ochrany: 1086**

**Název předmětu ochrany: lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)**

**Popis nároků předmětu ochrany:**

Lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*) vyžaduje specifické podmínky pro svůj životní cyklus, které jsou úzce spjaty s mrtvým dřevem v lesích. Tento saproxylický druh je závislý na trouchnivějícím dřevě starých listnatých stromů, především buků, dubů, a topolů. Larvy se vyvíjejí pod uvolněnou borkou padlých nebo zlomených stromů, v nichž se živí hnilým lýkem. Vývoj larev trvá až několik let, během kterých potřebují stabilní vlhké prostředí v rozkládajícím se dřevě. Dospělci se líhnou na konci léta, přezimují a na jaře se páří. Kritickým faktorem pro přežití tohoto druhu je kontinuální přítomnost starých stromů a padlých kmenů v lesních ekosystémech, kde se mohou larvy vyvíjet. Vhodnými stanovišti jsou zejména lužní lesy, kde je vysoká vlhkost a dostatek mrtvého dřeva. Ohrožením pro tento druh je především intenzivní lesní hospodaření, odstraňování mrtvých stromů a regulace vodního režimu, které vedou k vysychání biotopů a úbytku vhodného substrátu pro larvy. Pro zajištění dlouhodobého přežití lesáka rumělkového je nezbytné zachovat souvislé lesní porosty s přirozenou skladbou dřevin a dostatkem starých stromů, které mohou sloužit jako zdroj potravy a prostředí pro vývoj larev. Vhodné je také minimalizovat zásahy do přirozené hydrologie lesů, aby zůstala zachována dostatečná vlhkost stanovišť.

**Kód předmětu ochrany: 1145**

**Název předmětu ochrany: piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*)**

**Popis nároků předmětu ochrany:**

Piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*) vyžaduje specifické podmínky pro přežití, které jsou klíčové pro udržení jeho populace v daných lokalitách. Tento druh obývá hlavně pomalu tekoucí nebo stojaté vody, které jsou bohaté na vegetaci a mají měkké, bahnitě dno. V těchto biotopech se piskoř pohybuje a hledá úkryt v husté vegetaci a sedimentu, což je nezbytné pro jeho ochranu před predátory a pro přežití v obdobích sucha. V takových případech piskoř dokáže využívat i hlubší vrstvy bahna, kde přežívá díky své schopnosti dýchat vzdušný kyslík. Pro rozmnožování vyžaduje mělké, zaplavované oblasti s hustým porostem vodních rostlin, kam klade vajíčka. Mladí jedinci se následně zdržují v těchto chráněných oblastech, kde nacházejí potravu i úkryt. Stabilní vodní prostředí s minimálními výkyvy je tedy pro piskoře zásadní. Druh je velmi citlivý na znečištění vody, zejména na vysoké koncentrace živin (eutrofizaci) a na přítomnost chemických látek, jako jsou pesticidy či těžké kovy. Také nadměrná regulace vodních toků a úbytek přirozených mokřadních stanovišť ohrožuje populace piskoře pruhovaného. K jeho ochraně je nezbytné zachování přirozených mokřadů, tůní a slepých ramen řek, kde tento druh může žít a rozmnožovat se. Za účelem zachování tohoto druhu je třeba omezit negativní vlivy lidských činností, jako je meliorace, regulace vodních toků a znečišťování vodních stanovišť, a podporovat přírodě blízký management vodních ploch.

### **2.3 Řešení konfliktů při zajišťování požadavků různých předmětů ochrany EVL**

Neuplatňuje se.

### **2.4 Konflikt s jinými ochrannými režimy dle ZOPK**

Neuplatňuje se.

### **2.5 Využívání EVL a zhodnocení jeho důsledků pro předměty ochrany**

#### ***Hydrologické poměry***

Regulací řeky Dyje v 19. století došlo k změnám v hydrologii lokality, došlo ke snížení hladiny podzemní a omezení pravidelného záplavového režimu (k záplavám sice dochází, ale v omezené míře oproti stavu v přirozeném nezregulovaném říčním ekosystému), což mj. omezuje vznik nových vodních ploch a způsobuje vysychání dříve permanentních tůní a urychluje jejich sukcesí a zazemňování. Regulace Dyje tak negativním způsobem ovlivňuje všechny předměty ochrany EVL a další faunu i flóru vázanou na vodní a mokřadní biotopy. V mokřadech s hromadícími se organickými zbytky, kde při trvalém poklesu vody dojde k vyschnutí substrátu, působí mineralizace – rozklad organické složky a uvolňování nahromaděných živin. Z druhově bohatých oligotrofních až mezotrofních stanovišť se tak i bez vnějšího vstupu živin stávají stanoviště silně eutrofizovaná/ruderalizovaná a druhově chudá. Tento trend sílí v souvislosti s účinky sucha (klimatické změny).

#### ***Lesní hospodaření***

Na řadě míst v EVL byl v minulosti původní les vykácen a ještě v 18. a počátkem 19. století byly pozemky obhospodařovány jako orná půda, pastviny, kosené louky nebo sady. Někde byl vysázen akát, který se v řadě případů samovolně rozšířil. V důsledku absence obhospodařování dalších pozemků došlo sekundární sukcesí k jejich přeměně na měkký luh. Les byl před regulací řeky Dyje pravidelně v jarních měsících zaplavován. I v současnosti má pro zachování společenstev měkkého luhu klíčovou roli vysoká hladina podzemní vody kolísající v jarním období a pravidelné záplavy. Zcela jistě by měla na společenstva lužních lesů pozitivní dopad změna vodního režimu revitalizací říčního systému. Zhruba od 60. let minulého století byl les obnovován velkoplošnou holou sečí, v některých případech spojenou i s celoplošnou přípravou půdy. Vysazovány byly různé nepůvodní topoly, později v 80. letech i dub letní, jasan ztepilý, příp. dub červený. Nejvíce rozšířenou nepůvodní dřevinou je zde akát, dále javor jasanolistý. Téměř všechny výsadby mají monokulturní charakter a jen velmi omezeně se v nich uplatňují jiné dřeviny. Obnova ostatních domácích dřevin tvrdého i měkkého luhu byla spíše samovolná a dnes v lesních porostech tvoří malé zastoupení nebo jsou pouze v příměsí.

Porosty tvrdého luhu byly zachovány jen jako menší enklávy. V současné době se zde již intenzivní hospodaření v lesích neuplatňuje. Těžby dřeva probíhají jen na menších plochách, na dopravně méně přístupných lokalitách se většinou netěží vůbec, odumřelé dřevo často v porostech zůstává. Obnova probíhá dřevinami přirozené druhové skladby, nepůvodní dřeviny nejsou do porostů zaváděny. V území se běžně vyskytují dřevinná společenstva s charakterem lesa rostoucí mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa (PUPFL). Hospodářské zásahy se však v těchto porostech téměř neprovádějí z důvodu dopravní nedostupnosti (podmáčené plochy) a nízké kvality dřeva.

### ***Zemědělské hospodaření***

Součástí EVL jsou pozemky, které jsou zemědělsky využívány, intenzivně zemědělsky využívány jsou i pozemky navazující na EVL. Na sousedních pozemcích se projevuje negativní vliv v podobě splachů z okolních ploch, jejichž následkem dochází k eutrofizaci. Pole na lokalitě vznikla rozoráním nivních luk, které bylo umožněno regulací řeky a následným poklesem hladiny spodní vody. V území byl převod na pole pomalý a postupný a trval od samého počátku regulace až po 80. léta 20. století, přesto však došlo ke zničení luk téměř kompletně. Část pozemků (zejména na zamokřených lokalitách), která byla v minulosti zemědělsky obhospodařována, zarostla v posledních desítkách let dřevinami a postupně získává charakter lesa, což je z hlediska ochrany biodiverzity negativní, neboť periodický způsob využívání zamokřené orné půdy je podstatný pro uchování ploch subhalofytního charakteru. Tyto jsou v suchých letech zorané a běžně obhospodařované, v mokřích letech, kdy je zde pojezd zemědělské techniky omezený až nemožný, se zde vyvíjejí cenná rostlinná společenstva.

## ***2.6 Související platné dokumenty ve vztahu k předmětům ochrany dle speciálních zákonů***

### **Plány péče**

Autor: Pulsatilla, z.s.

Schválil: Krajský úřad Jihomoravského kraje

Platnost: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2029

### **Souhrny doporučených opatření**

Autor: Blanka Zedková, Jiří Kmet, Bohuslav Koutecký (AOPK ČR) Vlasta Škorpíková (KrÚ JMK)

Datum zpracování: 14. 12. 2015

### 3. Péče o EVL a další prováděné činnosti

#### 3.1 *Popis optimálního způsobu péče o předměty ochrany a cílové druhy projektu*

Velmi důležité je zprostředkování přirozeného vodního režimu na lokalitě, zejména disturbančního vlivu jarní povodně. Je nutné usilovat o přirozený charakter vodních toků a dlouhodobé zavodnění slepých říčních ramen dnes odříznutých od vlastního toku řeky Dyje vysokou hrází, posun vodního režimu k častějšímu a déle trvajícimu zamokřování by byl prospěšný pro řadu vodních a mokřadních organismů. Přítomnost větších tůní je v původní nivě podmíněna přirozenou tvorbou koryta řeky Dyje. Ta je ovšem v úseku přiléhajícím k EVL Trávní dvůr silně regulovaná a přirozené procesy jsou zde cíleně potlačovány. Je tedy třeba zvýšit hladinu spodní vody a obnovit původní charakter toku včetně periodických záplav, v ideálním případě revitalizací toků (Dyje alespoň na území přiléhající k EVL, případně i malých toků v rámci EVL), snížení zahloubení toku oproti okolní krajině, vytvoření meandrů a slepých a odstavených ramen.

Žádoucím způsobem obhospodařování tohoto území je extenzivní pastva těžkých hospodářských zvířat (koně, krávy), která vede k disturbanci, tvorbě volných plošek v zapojené vegetaci a k většímu zasolení vlivem utužování půdy. Dochází při ní také k rozvolňování rákosin a vzniku jemné mozaiky stanovišť.

Pro subhalofytní vegetaci vázanou na periodicky obhospodařovaná zamokřovaná pole bude v případě ukončení hospodaření na těchto polích a jejich zařazení do pastevní ohrady žádoucí aplikovat periodické rozorávání v intervalu 2–3 roky v podzimních měsících a následné ponechání ploch ladem. K tomuto opatření bude v pastevní ohradě zřejmě nutné přistoupit zvláště v prvních letech trvání projektu, dokud se pastvou nepodaří vytvořit dostatečné množství otevřených plošek. Interval rozorávání je potřeba sladit s chodem počasí v jednotlivých letech. Orba by měla probíhat v době, kdy je lokalita v suchém stavu, naopak ve vlhkých letech by lokalita (resp. zamokřené deprese) měla být ponechána ladem. Orba by měla být mělká.

V celém území je rovněž nutné likvidovat invazní a expanzivní rostliny (zlatobýly, astříčky, třtina křovištní), pokud nebude dostačujícím opatřením pastva, je možné ji doplnit aplikací poloparazitických rostlin, vždy v kombinaci s pastvou či sečí.

## **3.2 Navrhovaná opatření**

### ***Obnovní management***

Vznik souvislého pastevního areálu a vybudování pastevní infrastruktury je zásadním opatřením směřujícím k udržení ekologické rovnováhy a podpory biologické rozmanitosti na lokalitě. Hlavním cílem tohoto opatření je vytvoření uceleného pastevního systému, který umožní přirozené spásání vegetace, čímž dojde k disturbanci (narušování) zapojených porostů a podpoře tvorby jemnější mozaiky stanovišť. Takováto různorodost prostředí je důležitá zejména pro udržení druhově bohatých ekosystémů a obnovu subhalofilních druhů rostlin, které by jinak byly vytlačeny silnějšími, expanzivními druhy.

Pastevní infrastruktura zahrnuje zřízení ohradníků a dalších opatření k řízené pastvě hospodářských zvířat, přičemž preferována jsou těžší zvířata, jako jsou krávy či koně. Tato zvířata díky své hmotnosti utužují půdu, což zvyšuje míru zasolení, což je žádoucí pro zachování slaniskových společenstev. Zároveň dochází k mechanickému narušování vegetace, což omezuje expanzivní druhy a umožňuje rozvoj druhů konkurenčně slabších, které vyžadují narušované plochy pro svůj růst a rozmnožování. Tento systém extenzivní pastvy je rovněž efektivní nástroj v boji proti invazním druhům rostlin, které by mohly narušit původní ekosystémy lokality. V případě potřeby může být pastva doplněna o ruční sečení nepreferečních druhů rostlin, které zvířata nespasou, aby se zamezilo jejich přerůstání a šíření.

Dále je dle potřeby vhodné likvidovat invazní dřeviny a obnovovat louky.

### ***Opatření ke zlepšení jakosti vod***

Základním opatření pro zamezení vnosu polutantů ze zemědělství je zatravnění orné půdy zejména přímo v území EVL. Pro zamezení vnosu polutantů z Hrabětického potoka by bylo vhodné vybudovat umělý mokřad či kořenovou čistírnu ještě před napojením potoka a melioračních kanálů, které spojují potok s tůněmi uvnitř EVL. Následně by mohla proběhnout revitalizace těchto kanálů. Pro tato realizačně náročnější opatření však bude nutno provést další podrobný průzkum lokality. Dále by bylo vhodné realizovat již dříve plánovanou revitalizaci Anšovského potoka.

## Udržovací management

<b>typ opatření</b>	pastva skotu či koní
<b>vhodný interval</b>	každoročně
<b>pracovní nástroj/hospodářské zvíře</b>	skot, koně
<b>termín opatření</b>	celoročně nebo IV až X
<b>lokalizace</b>	viz mapa v kap. 5.3
<b>upřesňující podmínky</b>	Pokud by se ukázalo, že celoroční pastva není vhodná, bude upřednostněna pastva od jara do podzimu. Výchozí pastevní zatížení se bude pohybovat v rozpětí 0,5-1 DJ/ha. Nárazová a intenzivní pastva nevhodná. Přednostně využít odolná zvířata, která i při zachování dobrého zdravotního stavu nebudou vyžadovat pravidelné odčervování. Není-li zbytlí, dodržovat ochranné lhůty od aplikace odčervovacích prostředků. V žádném případě zvířata neodčervovat na lokalitě.

<b>typ opatření</b>	ruční sečení
<b>vhodný interval</b>	2x ročně
<b>pracovní nástroj/hospodářské zvíře</b>	lehká mechanizace/křovinořez
<b>termín opatření</b>	V-VI/VIII-IX; plochy s aplikací poloparazitů: 1. pol. VI (zdravínek), 2. pol. VII (černýš, kokrhel)/ X
<b>lokalizace</b>	viz mapa v kap. 5.3; dále podle potřeby
<b>upřesňující podmínky</b>	Sečení s důsledným vyhrabáním a odstraněním pokosené hmoty. Na plochách s výskytem třtiny křovištní, zlatobýlu a astříček, kde bude současně probíhat aplikace poloparazitů, bude třeba přizpůsobit termín seče. Při zásahu je nutno vyhýbat se ochranářsky významným druhům rostlin vyskytujícím se v těchto plochách (prstnatec pleťový). V pastevní ohradě ponechávat nedopasky, přesekat jenom nežádoucí nedopasky - zejména porosty invazních a expanzivních rostlin.

<b>typ opatření</b>	mělká orba, diskování, následné bránování
<b>vhodný interval</b>	1x za 2-3 roky
<b>pracovní nástroj/hospodářské zvíře</b>	traktor s příslušenstvím
<b>termín opatření</b>	IX-X
<b>lokalizace</b>	viz mapa v kap. 5.3; dále podle potřeby
<b>upřesňující podmínky</b>	Opatření provádět v případě, že se na některých v současné době intenzivně zemědělsky využívaných pozemcích přestane zemědělsky hospodařit a budou začleněny do pastevní ohrady a pastva nebude sledována jako dostatečný disturbanční činitel. Ideálně narušit v každém roce polovinu každé dílčí plochy a v druhém roce druhou polovinu. Opatření provádět pouze v době, kdy je lokalita v suchém stavu. Bránovat na místech s výskytem invazních a expanzivních druhů. Oddenky zlikvidovat mimo lokalitu.

<b>typ opatření</b>	dosev poloparazitických rostlin do porostů invazních a expanzivních rostlin (zlatobýly, astříčky, třtina křovištní)
<b>vhodný interval</b>	jednorázově, v případě potřeby zopakovat
<b>pracovní nástroj/hospodářské zvíře</b>	sekačka/křovinořez, hrábě, semínka zdravínku jarního černýše rolního nebo kokrhel luštince
<b>termín opatření</b>	Výsev: X až XI; sečení: 1. pol. VI (zdravínek), 2. pol. VII (černýš, kokrhel)
<b>lokalizace</b>	podle potřeby
<b>upřesňující podmínky</b>	Do pasených míst použít zdravínek jarní, do kosených míst možno i černýš rolní a kokrhel luštince. Černýš potlačuje invazní byliny, kokrhel expanzivní trávy, zdravínek lze využít k oběma účelům. Semínka vysévat do pokosené a vyhrabané plochy (ne však úplně na hlínu, aby semenáčky na jaře nevychly). Výsevek (g/m <sup>2</sup> ): zdravínek – 1,8; černýš – 2,5; kokrhel – 5.

<b>typ opatření</b>	řízené vypalování
<b>vhodný interval</b>	před zahájením pastvy, poté 1x za 1-2 roky
<b>pracovní nástroj/hospodářské zvíře</b>	sirky, zapalovač, lopata, voda, plynový hořák
<b>termín opatření</b>	XII–II
<b>lokalizace</b>	podle potřeby
<b>upřesňující podmínky</b>	„Vypalování porostů“ je již obsaženo v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (§ 90 odst. 22), a je tím pádem pro „orgány ochrany přírody“ legální. K uvedenému ustanovení zákona však dosud nebyl vydán prováděcí předpis, například v podobě standardu péče o přírodu a krajinu AOPK ČR. Řízené vypalování taktéž není naceněno v Nákladech obvyklých opatření MŽP, z čehož vyplývá, že i prakticky ho zatím provádějí pouze samotní zaměstnanci orgánů ochrany přírody. Po částech vypalovat místa s nahromaděnou biomasou, vypálit max. 20 % území za rok. V každém roce je vždy potřeba dopředu stanovit rozsah a intenzitu řízeného vypalování a dle toho provést bezpečnostní opatření proti vzniku a šíření požáru (vysečení pásů na zastavení hoření). Naprosto nezbytná je konzultace celé plánované akce s místně příslušným hasičským záchranným sborem.

<b>typ opatření</b>	zatravnění zeleným senem
<b>vhodný interval</b>	jednorázově
<b>pracovní nástroj/hospodářské zvíře</b>	sekačka/křovinořez, hrábě, vozík, traktor s příslušenstvím nebo ručně vedený jednoosý traktor s příslušenstvím
<b>termín opatření</b>	VII–VII
<b>lokalizace</b>	podle potřeby
<b>upřesňující podmínky</b>	Zelené seno z blízké druhově bohaté mokřadní lokality pokládat ve vrstvě asi 10 cm na předem připravenou plochu (posečenou, podiskovanou a urovnanou). Využít na plochy po působení



	poloparazitů v porostech invazních druhů a na plochy orné půdy bez potenciálu výskytu subhalofilních společenstev.
--	--

### **3.3 Plán monitoringu**

#### ***Botanický monitoring***

Na lokalitě bylo založeno 12 trvalých ploch o velikosti 5 m x 5 m pro výzkum vlivu managementových opatření na vegetaci. Na těchto plochách jsou každoročně v období V–VI zapisovány fytoocenologické snímky. Podrobnější průzkum ploch dále probíhá ještě v IX, kdy jsou doplněny případné halofyty, které by v době zápisu fytoocenologických snímků ještě nemusely být zaznamenatelné. Vedle vegetačního průzkumu probíhá ještě floristický průzkum, kdy jsou v průběhu celé vegetační sezóny (IV–X) v intervalu zhruba 1x za 2 měsíce realizovány botanické pochůzky napříč lokalitou, během nichž jsou zapisovány přednostně halofilní a subhalofilní, vzácné, ohrožené, chráněné, invazní, expanzivní či jinak význačné druhy rostlin, druhotně pak i druhy běžné a relativně běžné.

#### ***Monitoring terestrických bezobratlých***

Paralelně s botanickým monitoringem probíhá na vytyčených trvalých plochách i monitoring pavouků, rovnokřídlých, ploštic, stěvlíků a koprofágních brouků, a to čtyřikrát ročně v období V–VIII. Tyto skupiny jsou monitorovány za použití metod smyku (50krát na plochu), vysávání (50krát na plochu), zemních pastí (jedna past v centru plochy) a individuálního sběru. Na území EVL je každoročně prováděn i monitoring denních motýlů. Ten probíhá pětikrát ročně, od V–IX, vždy za vhodných povětrnostních podmínek. Používá se metoda spirálního průzkumu, kdy se během 45 minut prochází plocha 1 ha, přičemž se zaznamenávají všechny pozorované druhy.

#### ***Vertebratologický monitoring***

V každém roce bude probíhat také monitoring obojživelníků, plazů, ptáků a monitoring hydrobiologický. Prováděn bude pravidelně během celého vegetačního období, tedy od přelomu února a března do září. Za účelem monitoringu obojživelníků bude prováděn běžný vizuální monitoring zaměřený na sledování druhové diverzity a početnosti obojživelníků ve všech fázích vývoje (dospělci, larvy a snůšky). Doplnkově bude prováděno také akustické hodnocení včetně nočního monitoringu a odchytů do živolovných pastí. Plazi budou sledovány v rámci transektových průzkumů a individuálního průzkumu stanovišť vhodných pro rozmnožování. Monitoring ptáků pak bude realizován primárně formou liniového sčítání. Doplnkově bude využit monitoring s využitím fotopastí za účelem zachycení skrytě žijících druhů.

Vyjma výše uvedeného bude na lokalitě během doby řešení projektu monitorován a hodnocen také stav vod stran jejich kvality a budou hodnoceny ekosystémové služby s využitím metod dálkového průzkumu Země. Pro detaily k těmto metodám a výsledky hodnocení iniciálního stavu lokalit odkazujeme na souhrnnou výzkumnou zprávu k projektu „*Analýza ekologického stavu lokalit sítě NATURA 2000 zařazených do projektu LIFE in Salt Marshes*“, dostupnou na webových stránkách projektu v sekci *Výstupy* (<https://life.envirop.cz/vystupy>).

## 4. Závěrečné údaje

### 4.1 Použité podklady

- AQ-SERVICE, s.r.o., ŠEBESTA, J., FRIEDL, M., HALAS, P. (2009). Zpráva o výsledcích k provedení botanického průzkumu na EVL CZ0623046 – Trávní dvůr. 110 s. (uloženo: KÚ JmK, odbor životního prostředí, detašované pracoviště ve Znojmě).
- GRULICH, V. (2012). Červený seznam cévnatých rostlin České republiky: třetí vydání. Preslia, 84, s. 631-645.
- CHYTRÝ, M. (ed.) (2007). Vegetace České republiky 1. Travninná a keříčková vegetace. Vydání 1. Praha: Academia. 526 s.
- CHYTRÝ, M. (ed.) (2009). Vegetace České republiky 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Vyd. 1. Praha: Academia. 520 s. ISBN 978-80-200-1769-7.
- CHYTRÝ, M. (ed.) (2011). Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. Vydání 1. Praha: Academia. 827 s. ISBN 978-80-200-1918-9.
- CHYTRÝ, M.; KUČERA, T.; KOČÍ, M. (eds.) (2010). Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 445 s.
- LYSÁK, F. Možnosti revitalizace v EVL Trávní dvůr – odborná studie. 2017. 49 s. (uloženo: KÚ JmK, odbor životního prostředí, detašované pracoviště ve Znojmě).
- PULSATILLA, Z.S. (2019). Plán péče o Přírodní památku Trávní dvůr na období 2020–2029. Ms. Archivuje krajský úřad Jihomoravského kraje.
- ZEDKOVÁ, B., KMET, J., KOUTECKÝ, B., ŠKORPÍKOVÁ, V. (2015): Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Trávní dvůr (CZ0623046). Ms. Archivuje AOPK ČR.

### 4.2 Seznam zkratek


AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky  
EVL – evropsky významná lokalita  
MŽP – Ministerstvo životního prostředí České republiky  
PP – přírodní památka  
ZCHÚ – zvláště chráněné území

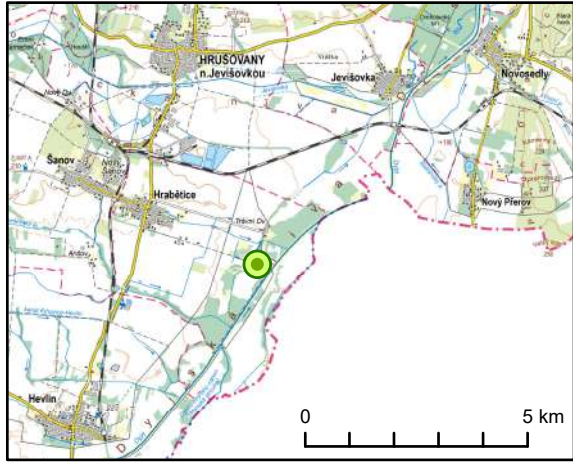
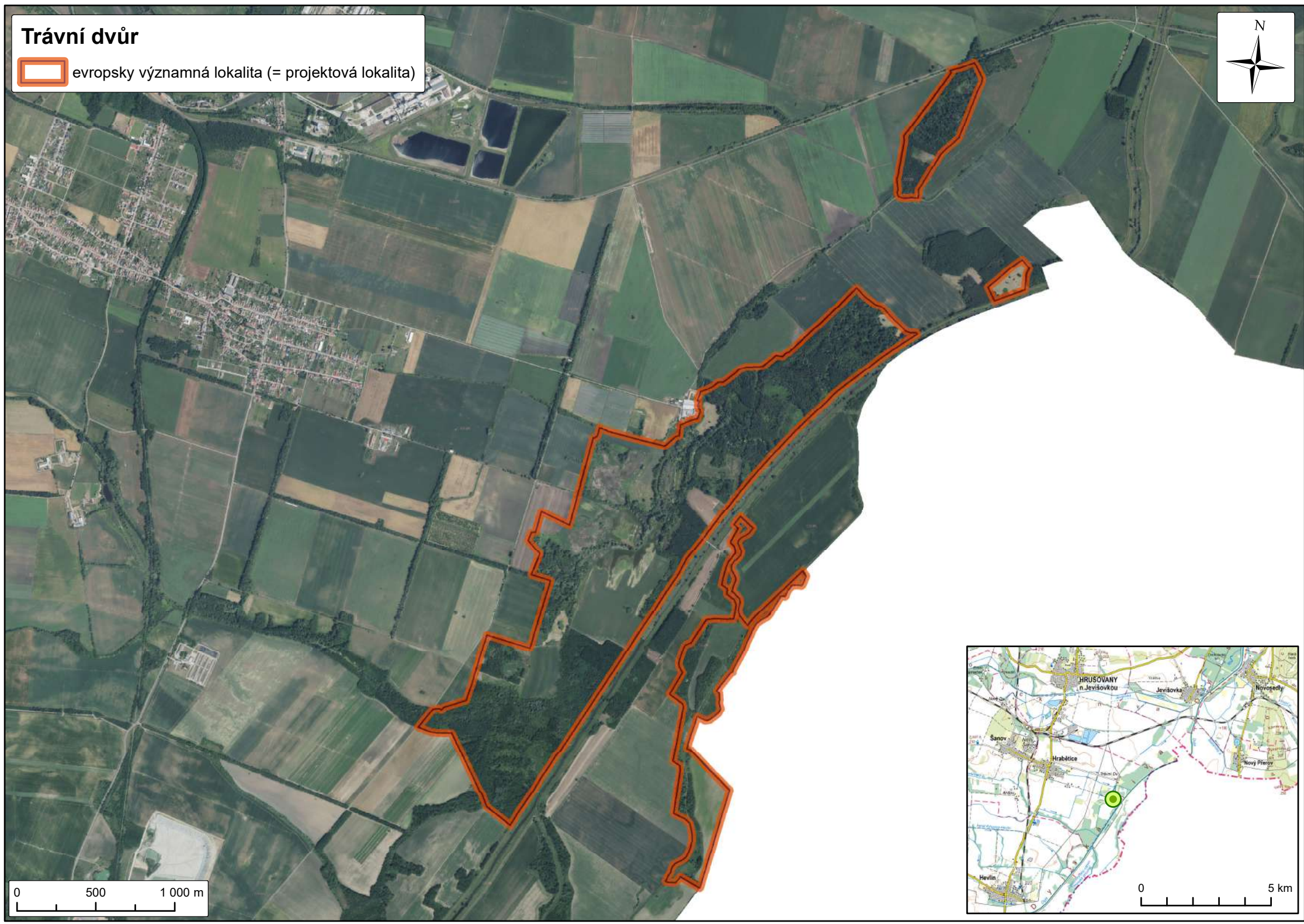
## 5. Přílohy

- 5.1 Orientační mapa evropsky významné lokality
- 5.2 Mapa způsobu zajištění ochrany EVL
- 5.3 Mapa zákresů managementových opatření na vymezených plochách


*Spolufinancováno Evropskou unií. Vyjádřené skutečnosti odrážejí názory autorů a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo CINEA. Evropská unie ani poskytovatel dotace za ně nenesou odpovědnost.*

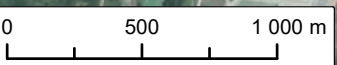
# Trávní dvůr

 evropsky významná lokalita (= projektová lokalita)






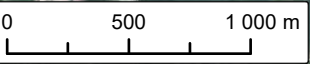
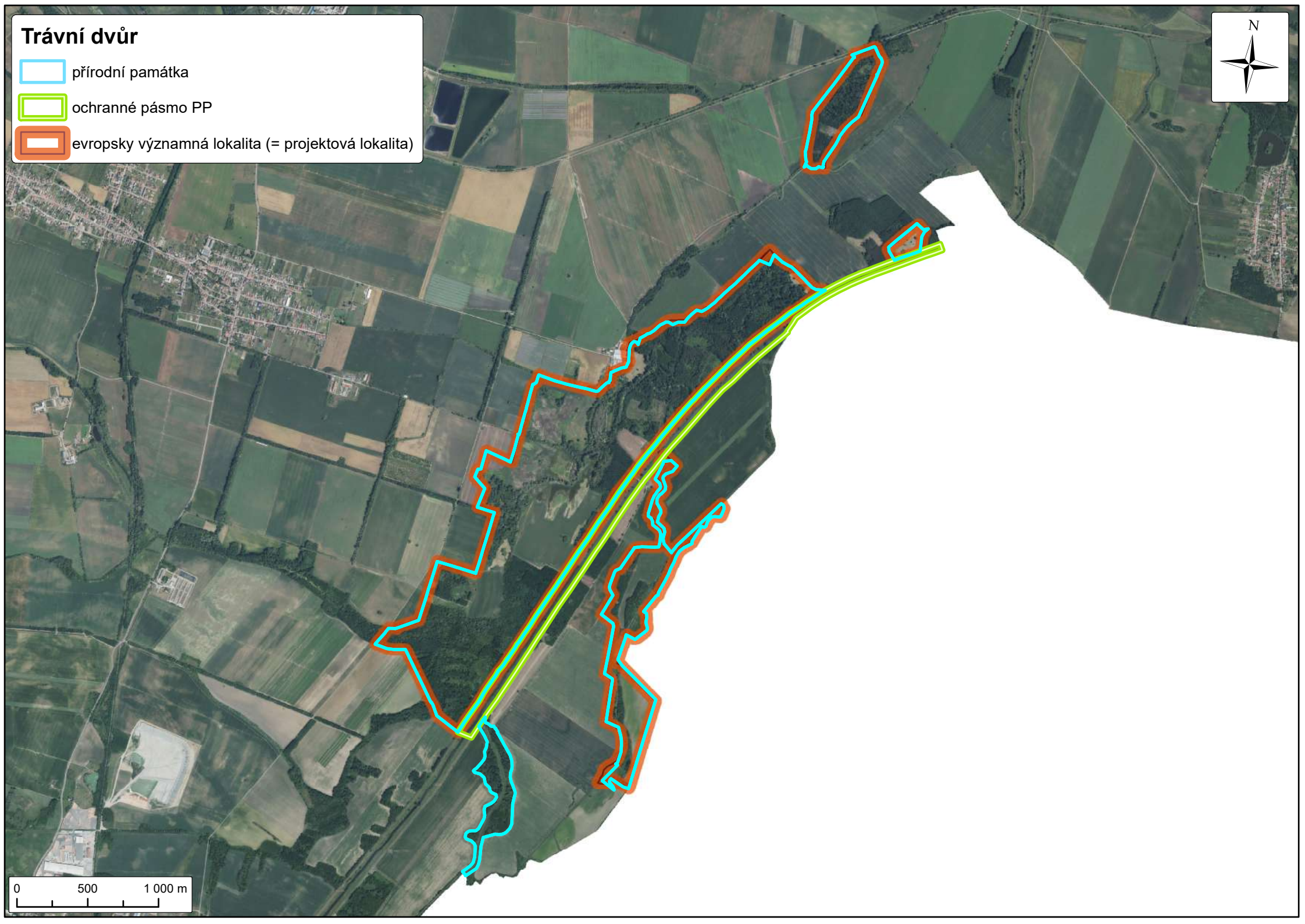
# Trávní dvůr

 evropsky významná lokalita (= projektová lokalita)






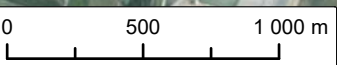
# Trávní dvůr

-  přírodní památka
-  ochranné pásmo PP
-  evropsky významná lokalita (= projektová lokalita)






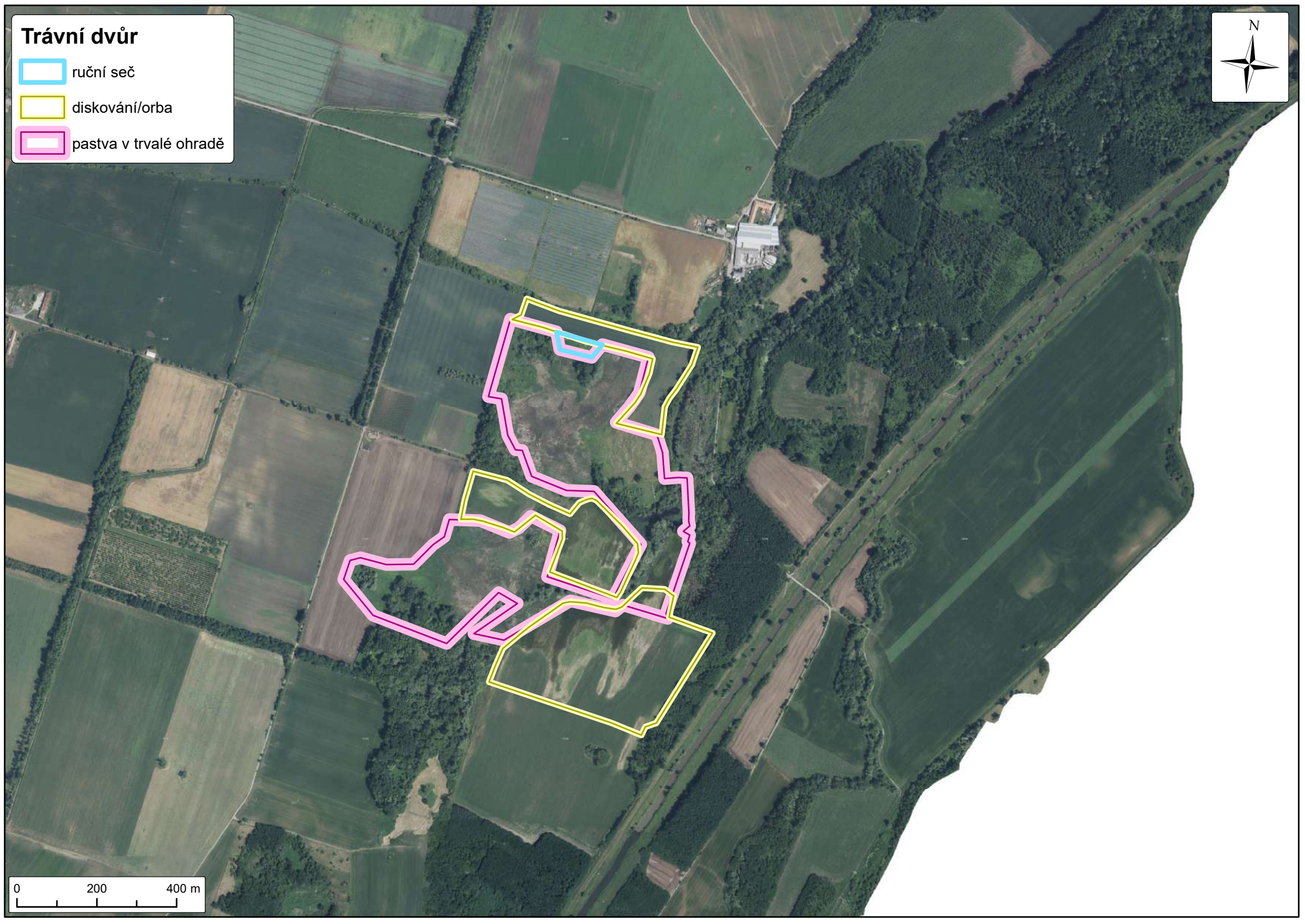
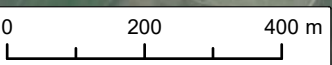
# Trávní dvůr

-  ruční seč
-  diskování/orba
-  pastva v trvalé ohradě



# Trávní dvůr

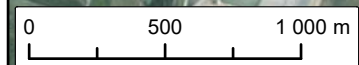
-  ruční seč
-  diskování/orba
-  pastva v trvalé ohradě





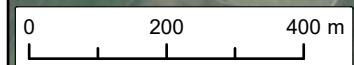
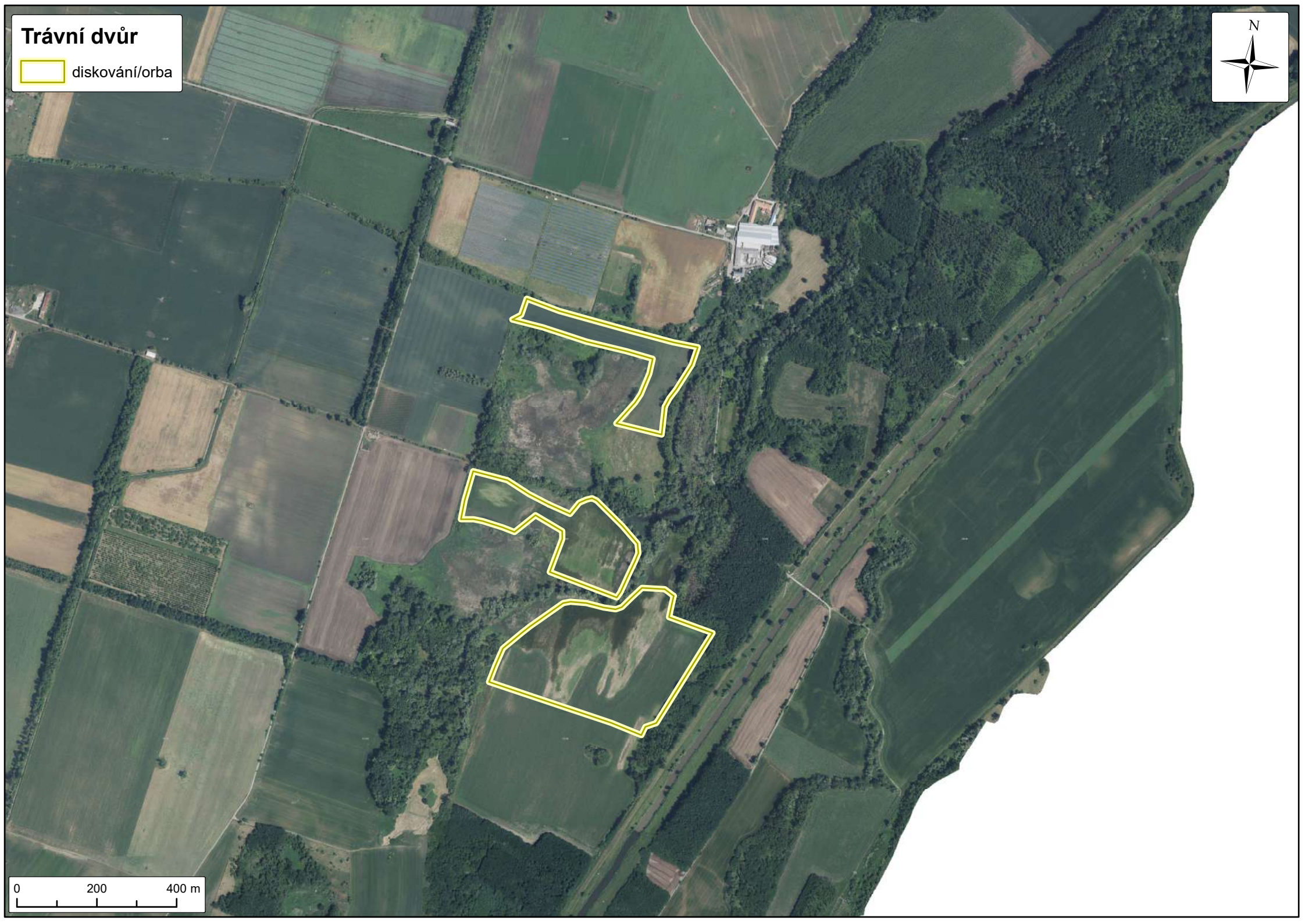
# Trávní dvůr

 diskování/orba




# Trávní dvůr

 diskování/orba




# Trávní dvůr

 pastevní ohrada



0 500 1 000 m

# Trávní dvůr

 pastva v trvalé ohradě



0 500 1 000 m

# Trávní dvůr

 ruční seč



0 500 1 000 m

# Trávní dvůr

 ruční seč



0 200 400 m